

Karel
Čapek

POVESTIRI

dintr-un

BUZUNAR

&

POVESTIRI

din celălalt

BUZUNAR

Cuprins

POVESTIRI DINTR-UN BUZUNAR

Cazul dr. Mejlík (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	7
Crizantema albastră (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	12
Cărturăreasa (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	19
Ghicitorul (trad. de Ihor Lemnij și Iulia Soare)	26
Taina scrisului (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	34
O dovadă incontestabilă (trad. de Ihor Lemnij)	42
Experimentul doctorului Rouss (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	48
Scrisoarea pierdută (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	57
S-a furat un document! (trad. de Ihor Lemnij)	65
Omul care nu plăcea (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	75

Poetul	
(trad. de Ihor Lemnij)	81
Cazurile domnului Janík	
(trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	89
Pieirea unei familii istorice	
(trad. de Ihor Lemnij și Iulia Soare)	100
Recordul	
(trad. de Ihor Lemnij și Iulia Soare)	111
Cazul Selvin	
(trad. de Ihor Lemnij)	120
Urmele	
(trad. de Ihor Lemnij)	128
Bonul	
(trad. de Ihor Lemnij)	137
Sfârșitul lui Oplatka	
(trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	146
Tribunalul Suprem	
(trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	156
O crimă la țară	
(trad. de Ihor Lemnij)	162
Disparația actorului Benda	
(trad. de Ihor Lemnij)	168
Atac criminal	
(trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	181
Eliberarea condiționată	
(trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	188
Furtul de la poștă	
(trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	195

POVESTIRI DIN CELĂLALT BUZUNAR

Cactusul furat (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	207
Povestea unui fost deținut (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	215
Disparația domnului Hirsche (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	221
Un covor de preț (trad. de Ihor Lemnij și Iulia Soare)	228
Povestea unui spărgător de case de bani și a unui incendiator (trad. de Ihor Lemnij)	240
Crima furată (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	248
Un caz cu un copil (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	257
O nobilă maghiară (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	267
Istoria dirijorului Kalina (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	274
Moartea baronului Gandara (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	280
Aventurile unui escroc sentimental (trad. de Ihor Lemnij)	286
Balada lui Juraj Čup (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	295

Povestea unui picior pierdut (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	302
Amețeala (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	308
Spovedania (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	314
Hoțul poet (trad. de Ihor Lemnij și Iulia Soare)	320
Sentița domnului Havlena (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	328
Acul (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	335
Telegrama (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	341
Omul care nu putea să doarmă (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	348
Colecția de timbre (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	354
O crimă ca oricare alta (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	361
Juratul (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	367
Ultimele gânduri ale omului (trad. de Radu Albala și Alexandra Toader)	374

Cazul dr. Mejzlík

— Uite ce, domnule Dastych, am venit la dumneata să-mi dai un sfat, se adresă îngândurat polițistul, dr. Mejzlík, bătrânului scamator. Am un caz căruia nu-i pot da de capăt.

— Dă-i drumul, îl invită domnul Dastych. La cine se referă cazul ăsta?

— La mine, oftă dr. Mejzlík. Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât mi-e mai puțin clar. Să înnebunești, nu altceva!

— Deci, cine cu ce te-a supărat? întrebă prevenitor domnul Dastych.

— Nimeni, izbucni dr. Mejzlík. ăsta-i lucrul cel mai grav. Eu însumi am făcut ceva ce nu înțeleg.

— Poate că nu-i atât de grav, îl consolă bătrânul Dastych. Ei, ce-ai făcut, tinere?

— Am prins un hoț, răspuse abătut dr. Mejzlík.

— Asta-i tot?

— Tot.

— Și hoțul nu era hoțul adevărat, îl ajută domnul Dastych.

— Ba era, a și recunoscut. A golit casa de bani a Asociației Evreiești de Binefacere. Un oarecare Rozanowski, alias Rosenbaum din Lvov, mormăi dr. Mejzlík. S-a găsit la el tot arsenalul de chei și instrumente.

— Ei, și ce-ai dori să știi? îl cercetă bătrânul Dastych.

— Aș vrea să știi, rosti dus pe gânduri polițistul, cum s-a făcut de l-am prins. Stai, să-ți povestesc totul, pe rând. Acum o lună, în ziua de trei martie, eram de serviciu până la miezul nopții. Nu știu dacă mai ții minte că plouase trei zile în șir. Intru pentru o clipă în cafenea și pe urmă dau să plec spre casă, în Vinohrady. În loc de asta însă, o apuc în direcția inversă, spre strada Dláždená. Spune, dumneata știi de ce am luat-o tocmai în direcția asta?

— Poate că doar așa, din întâmplare, își exprimă părerea domnul Dastych.

— Bine, dar pe o asemenea vreme nu se-nvârte omul așa, la voia întâmplării, pe străzi... Aș vrea să știi ce dracu' am căutat pe acolo. Ce crezi, n-ar putea fi intuiție? Știi, ceva în genul telepatiei.

— Aha! făcu domnul Dastych. Tot ce se poate.

— Ei, vezi, asta-i, spuse îngrijorat dr. Mejzlík. Tot așa de bine ar putea fi însă și dorința din subconștient de a arunca o privire la „Trei fecioare“.

— Asta-i bomba aia din strada Dláždená, își aminti domnul Dastych.

— Exact. Acolo au obiceiul să se abată peste noapte spărgătorii și hoții de buzunare din Pesta sau din Galiția, când vin la Praga după lucru. Stăm cu ochii pe ei. Ce crezi, faptul că m-am dus să dau o raită prin localul ăla a fost un simplu gest de rutină polițienească?

— S-ar putea, fu de părere domnul Dastych. Asemenea lucruri le faci câteodată complet mecanic, mai ales când ai în tine simțul datoriei. Nu-i nimic deosebit.

— Merg așadar pe strada Dláždená, continuă dr. Mejzlík. Citesc în treacăt lista clienților de la „Trei fecioare“ și merg mai

departe. La capătul străzii mă opresc și o iau îndărăt. Nu știi de ce m-am întors din drum?

— Obișnuința, zise domnul Dastych. Obiceiul de a patrula.

— S-ar putea, încuviință polițistul. Dar îmi terminasem slujba și voiam să merg acasă. O fi fost vreo presimțire.

— Se întâmplă asemenea cazuri, recunosc domnul Dastych, dar o astfel de presimțire nu are nimic bizar în ea. Doar e lucru știut că în fiecare om se ascund unele simțuri deosebite...

— *Hergot*¹! răcni dr. Mejlík. Atunci ce-a fost? Rutină sau simțuri deosebite? Asta vreau să știi! Dar să continui: cum merg eu așa, văd că vine spre mine un om. O să spui: și de ce, mă rog, n-ar putea să umble cineva la ora unu noaptea pe strada *Dlázdená*? Nu-i nimic suspect în asta. Nici eu nu m-am gândit la nimic, dar m-am oprit sub un felinar să-mi aprind o țigară. Știi, așa procedăm noi când vrem să ne uităm bine la cineva, noaptea. Ce crezi: a fost întâmplare, obișnuință, sau... sau o alarmă subconștientă?

— Nu știi, zise domnul Dastych.

— Nici eu, strigă înciudat dr. Mejlík. Fir-ar al naibii! Îmi aprind așadar țigara sub felinarul acela și aștept ca omul să treacă pe lângă mine. Nici nu m-am uitat la mutra lui, priveam doar în pământ. După ce a trecut, am avut o senzație de nemulțumire. Ei, drăcie! mi-am zis. Ceva nu-i în regulă, dar ce anume? Nici nu băgasem de seamă cum arată individul. Și cum stăteam eu așa, în ploaie, sub felinar și mă gândeam, deodată îmi scapără prin minte: pantofii! Omul acela avea ceva neobișnuit pe pantofi. Și deodată mă aud rostind cu glas tare: cenușă!

— Ce fel de cenușă? întrebă domnul Dastych.

¹ Comprimare parodică a expresiei *Herr Gott* (germ.: „Doamne, Dumnezeu!“).

— Cenușă, na! În clipa aceea mi-am amintit că omul avea cenușă pe pantofi, între talpă și căpută.

— De ce n-ar fi putut avea cenușă pe pantofi? întrebă domnul Dastych.

— În clipa aceea am văzut, da, am văzut cu ochii o spărtură în peretele casei de bani, din care căzuse cenușă pe dușumea. Știi, cenușa care se pune de obicei între plăcile de oțel. Și am văzut pantofii aceia călcând prin cenușă, strigă dr. Mejzlík.

— Atunci a fost intuiție, decise domnul Dastych. O intuiție genială, dar întâmplătoare.

— Mofturi, zise dr. Mejzlík. Domnule, dacă ar fi plouat în continuare, nici n-aș fi remarcat cenușa. Când plouă, în mod normal, nu poți avea pantofii murdari de cenușă, înțelegi?

— Prin urmare, a fost o deducție empirică, spuse convins domnul Dastych. Un raționament strălucit, bazat pe experiență. Ce-a fost mai departe?

— M-am luat după el: bineînțeles, s-a făcut nevăzut la „Trei fecioare“. Am telefonat să mi se trimită doi agenți secreți și am făcut o razie. L-am prins pe domnul Rosenbaum cu cenușa aia a lui, cu uneltele de spărgător și cu cele douăsprezece mii din casa Asociației Evreiești de Binefacere. Simplu și gata. Știi, în ziare s-a scris că poliția noastră a dat de rândul ăsta dovadă de o promptitudine remarcabilă. Ce tâmpenie! Mă rog, spune și dumneata, dacă n-aș fi trecut din întâmplare pe strada Dlázdená și nu m-aș fi uitat din întâmplare la încălțăminte hoțului... Adică, făcu deprimat dr. Mejzlík, a fost sau n-a fost doar o întâmplare? Asta e întrebarea.

— Ce importanță are? zise domnul Dastych. Tinere, a fost un succes pentru care trebuie să te felițiți!

— Să mă felițiți! izbucni dr. Mejzlík. Cum să mă felițiți când nu știu pentru ce? Pentru splendida mea perspicacitate de detectiv?

Pentru reflexele mele de polițist? Sau pentru întâmplarea fericită care m-a favorizat? Sau poate, cumva, pentru intuiție ori telepatie? Acesta a fost primul meu mare succes... Dar omul trebuie să aibă un punct de sprijin, ceva de care să se țină, nu? Să zicem că mâine îmi încredințează un omor. Ce-am să fac atunci, domnule Dastych? Să umblu haihui pe străzi și să arunc priviri agere la încălțăminteaa oamenilor? Sau să mă las în seama mirosului, așteptând ca vreo presimțire oarecare sau o voce interioară să mă conducă direct la asasin? Vezi, aici e buba. Toți de la poliție își zic: „Ce nas are copoiul ăsta de Mejzlík! Ochelaristul ăsta tinerel va ajunge cineva, are talent de detectiv!“. E o situație disperată, bombăni dr. Mejzlík. Omul trebuie să aibă o metodă. Până la primul meu caz am crezut în tot felul de metode-șablon. Știi, metode de supraveghere, de însușire a practicii, de investigare sistematică, și alte asemenea prostii. Iar acum, când analizez cazul ăsta, văd că... Ascultă, izbucni el ușurat, eu cred că tot o întâmplare fericită a fost.

— Așa s-ar părea, glăsui cu înțelepciune domnul Dastych. Dar a mai fost și o doză de observație și ceva logică.

— Și rutină, adaugă descurajat tânărul agent.

— Și intuiție. Și, de asemenea, puțină previziune. Și instinct.

— Sfinte Hristoase! Vezi? se căină dr. Mejzlík. Domnule Dastych, spune-mi: pe unde am s-o iau dacă o fi să mă apuc acum de altceva?

— Domnul doctor Mejzlík la telefon, anunță portarul. Sunteți chemat de șeful poliției.

— Gata, mormăi distrus dr. Mejzlík. Când se întoarse palid și nervos de la telefon, strigă iritat: „Plata, te rog! Ce era de așteptat s-a întâmplat. S-a găsit cadavrul unui străin asasinat într-un hotel. Dracul să-l...“ și plecă. S-ar fi zis că acest tânăr energic are trac.

Să vă spun un lucru: acel ceva pe care-l numim „viața noastră“ nu-i tot ce am trăit în realitate; e doar o selecție. Ceea ce trăim noi reprezintă mai mult decât e în stare mintea noastră să cuprindă. De aceea selectăm doar ceea ce ne convine și alcătuim din asta un fel de narațiune simplificată. Iar acestui produs îi zicem „viața noastră“. Dacă ne-am putea da seama câte resturi dăm deoparte, peste câte lucruri bizare și groaznice sărim! Noi însă nu putem trăi cu adevărat decât o singură viață. Ar fi peste puterile noastre să trăim mai multe. N-am avea suficiente forțe să ducem pe umerii noștri această viață, dacă n-am pierde pe drum cea mai mare parte din ea.

Karel Čapek

B Y B L O S

CURTEA VECHÉ

Pentru a comanda online sau pentru lista completă a titlurilor publicate la Curtea Veche, vizitează www.curteaveche.ro

începi să afli

ISBN 978-606-588-599-8

